

Dette værk er downloadet fra **Danskernes Historie Online**

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennytte forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Fortsatte Efterretninger
om
Rathedralsskolen
i Nyfjöbing

Indbydeskrift
til den offentlige Examen samme steds
i September 1809,

udgivet ved

S. N. J. Bloch.
Skolens Recitor.

Mariboe, 1809.

Sæl hos C. C. Schulz residerende Capellan, og
Eier af Adresse-Contvictet.

Overbevist om, at der til baade at sikre
e Fordringers Opsyldelse, som Staten kan
løre til enhver offentlig Anstalt, og tillige
etrygge dem, som enhver Forretning i den
henseende kan være anbetroet, for vrangte Be-
sommelser, intet sikrere Middel gives end
Publiciteten, finder jeg baade en Pligt og
i Fyldestgjørelse i at kunne atter i Aar
emlægge et Slags Regnskab for den Frem-
ang, som Arbeidet i den til min Bestyrrelse
abstroede Lærde Skole i det sidstforløbne
Skoleaar har haft. Jeg gjør dette saa
egent deshellere, som en saaledes fortsat
Skolehistorie maaske ikke allene vil ialmin-
lighed kunne have et Slags pædagogiske
Værd for dem, som Sligt interesserer, men
dog isærdeleshed kan give mig Anledning
at meddele de Forældre, der i Fremtiden
le have deres Børn her i Skolen, saa-
gne Underretninger, som kunde være dem

vigtige og besordre den muligste Harmonie mellem den forberedende Dannelsse, der henvime gives Bernene, og den Undervisning, de her siden skulle nyde. Men for imidlers tid ikke til Overslod at gientage Noget, maa jeg allersorst henvisse min Læser til det af mig under Titel: «Nyksbing lærde Skole siden dens Reform 1806» ifior udgivne Program, som indeholder det væsentligste om Skolens Grundforsatning og Fremgang indtil October 1808. Dette agter jeg jævnligent at supplere med hvad de efter Omstændighederne maatte synes fornødent, og da til Bequemmelighed for Læsere fremdeles at fulge den Orden, hvori Materierne samme steds forekomme.

Skolens Bestemmelse og Undervisningens Siemeed

er i nysommeldte Program tydeligen angivet. Skolens egentlige Bestemmelse er og siden den Tid saa ufravigeligen lagttageet, at Den til nærværende Døblet endog ikke har mere end een eneste Discipel, som ej aldeles nyder den for en tilkommende Videnskabsmand bestemte Undervisning, men derimod anvenser de fra Latin og Graec tilbageblevne Tisner paa andre ham nærmere fernede Gjensinde. Muligen er der og blandt den universitets Klasses Elever Een eller Anden, der Tiden vil betræde en andenbane, end de Studerendes; men Dette hindrer dem dog slet ikke, nu fordet først at nyde al Undervisning tilfældes med Disse. Fornufige Forældre have nemlig indseet, at ingen Kunstdabs Erhvervelse, Den staar endog i øk saa lidet Forbindelse med Unglingens tilkommende Carriere, er ham unyttig; der idrages dog altid fra een Side meer til en Aandsdannelse, der for Mennesket selv ligesaa hæderlig og belønnende, som for

den Kreds, hvori han skal leve og virke, haade gavnlig og behagelig. Og da især det latiniske Sprogs Studium og Kundstab, selv uden at drives til nogen synderlig Høi-de, har saa betydelig Indflydelse paa Aands-dannelse ialmindelighed, paa al anden Sprog-fundstabs Erhvervelse og paa vor Indsigt i mange andre for det menneskelige Liv fornød-ne Videnskaber, saa kan jeg ikke andet end raade Forældrene, at lade deres ikke til Studeringerne bestemte Sønner dog benytte der gode Leilighed, der i Skolen gives dem til at indsamle denne, saavel som enhver ander for dannede Mennesker nyttig Kundstab. Erfaring har lært mig hvormeget dens Mangel virkelig sætter en saadan Lærling tilbage i de Fag, han dog nødvendigen maae lære, for Ex. i Modersmaalet, i de frem mede levende Sprog, hvor den ved de latiniske Lectioner og den idelige Øvelse der erholdte Fasthed og sinere Indsigt nødven dig maae legge en herlig Grundvold; end og i Videnskaberne, (f. Ex. Historien) hvori mangen ved de latiniske Elementerbøger eller Autores Læsning erhvervet Sagkundstab ikke blot kan siden komme vel tilpas, men endog mangengang forudsættes ved den Undervis ning, der i disse Fag vorder givet. Wis-

nok kan det ofte ej med nogen Rimelighed formodes, at Sønnen vilde i sin tilkommende Bestemmelse, som Kriger, Handlende, Landmand eller noget Saadant, komme til at bruge sit lært, i Eiden endog maastee for glemte Latin; men hvo turde alligevel nægte, at den heri nydte Underviisning ingen betydelig Indflydelse skulde haft paa hans Aands Opklaring og Forraad af nyttige Kundskaber? Det gaaer ofte med Sjælens, som med Legemets Nering, der selv inden fort Tid gaaer bort, men efterlader sig den Kraft, der vedligeholder Legemet og udbreder Sundhed og Styrke derover. Et dannet Menneske er ikke den, der har lært et vist Indbegreeb af Sprog og Videnskaber, men den, der ved en fornuftig anstillet Øvelse i disse Kundskabsgjenstande har udviklet sine Aandskrofster, opklaret sin Forstand, skærpet sin Dømmekraft, renset og forfinet sin Smag. hvilken fornuftig Fader vilde vel heller unde sin Son et Par ørkesløse og spildte Dags-Timer, end en Underviisning, som kunde bidrage betydeligt til disse herlige Øjemedes Opnaaelse?

Undervisningens Beskaf- senhed.

I forrige Program angaves fortelig, hvad Undervisning der almindelighed meddeles Ungdommen i vor Skole, samt hvortid der med enhver Undervisningsgreen efter Bestemmelsen kan gaaes og ad hvilke Veje. Dette bliver at opnaae. Denne Gang vil det altsaa være stemmende med Hensigten at angive, hvad der til den Ende er i ethvert Fag bleven i det nu forløbne Skolesaar udrettet. Kjært skulde det være mig om der heri tillige højt og her skulde ligge noget Vink, som for Didaktiken og den praktiske Methodik kunde være af nogen Nytte.

A. Hvad Modersmalet angaaer, da har den øverste Klasse, der tilform havde gjennemgaaet Sprogets Grammatik, d. e. dets Formlære og Syntax efter den at mig nysforsatte Veiledning, fremdeles været bestæstiget med Stuillæren efter den Gang, som Rahbek i sit Forsøg om den danske Stil foretegner. Efterat Disciplene saaledes havde faaet de almindeligste Begreber om hvad der i Sproget faldes reent, tydeligt og passende, havde lært at kjende de vigtigste rhetoriske Figurers Natur, sam-

det Væsenligste om Sprogets Velflang, troede jeg det fornødent at veilede dem noget nsiagfigere ind i Theorien for et godt Foredrag, og gjorde altsaa Begyndelsen med den æstetiske Sproglære, hvorfaf Indledningen, samt det første Afsnit, om Foredragets Tydelighed i Aar er tilendebragt. Hvad der af det andet Hovedafsnit, om Foredragets Skønhed, allerede er afhandlet, vil medtages under næste Aars Cursus, saa velsom Læren om Stiilarterne iførdeleshed. (Grundene for denne min Fremgangsmaade vil man finde angiven i Forerindringen til min «Encyclopædie af hele den theoretiske Undervisning i Modersmaalet», hvis første Deel udkom ifjor og hvis øvrige Dele inden ret længe esterhaanden skulle følge). — En større Deel af Tiden, end den, der kunde anvendes paa denne theoretiske Undervisning, medtog den mere praktiske, som bestod saa vel i omhyggelig Læsning og Analyse af fortrinlige Mysterier, som og i egne skriftlige Udarbeidelser. Til Læsningen valgtes Stykker af forskjellige Stiilarter, men sornemmelig i den historiske og den afhandlende, fordi Lærlings egen Foredrag i Disse fortrinligheden behøver at dannes. Men dessorudten lædes og Taler, Breve, samt allehaande poesi

iske Stykker, for at give Lærlingens Smag
saa mangevisig en Uddannelse som muligt var.
Analysen og Commenteringen retter sig nat-
urligvis efter hver Arts og hvert Stykkets
Natur, og er ingenlunde blot grammatiske,
da man ved alt for længe eller ene at tygge
det Bekjendte heraf saa lettelig dræber al
Aland og Lands for høiere Fuldkommenhe-
der ved et Foredrag. I øvrige Klasse kan
Fasthed i Formlæren, paa de controverterede
uafgjorte og vanskelige Punkter nær, med
Willighed forudsættes, en større Omhu alt-
saa anvendes paa Syntaxens Einheder og
Sprogets Idiotismmer. Og dernæst bliver
det en væsentlig Fornsynshed, at Lærlingen
ved ethvert Stykke, han læser, søger at op-
dage og stedse beholde for Fine Forsatterens
Viemeed, at følge ham ad den Vey, hvor-
paa han har naaet Dette, udvikle sig hans
Plan, kjende det Belanlagte eller i modsat
Fald det Geilende heri, forfolge Ideernes
Sammenhæng, iagttagte det Naturlige og det
Nye i Overgangene, det Fine og Nette i
Vendingerne, samt hvad der i Udtalekset ikke
allene er rigtigt og tydeligt, men endog træf-
sende, krasifuldt, vel valgt og skønt. En
rigfig Bedremmelse heraf forudsætter nødven-
digten Kundskab om Indholdet, der altsaa

ingeninde kan efterlades upaaagtet, saa at Analysen af s. Ex. en Aahandling folgeligen maa blive for Nnglingen en Slags Veileding til selv derefter at kunne behandle sig en Materie. — Ved de egne Udarbejdelses kommer det an paa, først at indsee tilfulde sin Gjenstand og have den fornødne Forraad af Ideer til at skrive om Den; dernæst at ordne Disse saaledes, at De paa det Fuldkomneste virke med hinanden til et bestemt Niemeed, og endelig at foredrage dem saaledes, at Indklaedningen kan give Tanken det fuldeste Lys og den muligste Grad af Interesse. Tilveiebringelsen af Fuldkommenhed i den danske Stiil er, just fordi den krever ligesaa megen Styrke i Logik og Rhetorik ialmindelighed, som i Sprogets Grammatik isærdeleshed, maa ske Et af de vanskeligste Formaale for Skoleundervisningen, og selv vanskeligere end Duetigheden i den latiniske Stiil, der dog sædvanligens øg medrette ansees for noget af det, der i Skolen sjeldent opnaaes i nogen forsærlig Fuldkommenhedsgrad. Ikke nok, at der paa Øvelserne i Modersmaalet anvendes megen Flid; ikke nok, at Sproglære, Orthografie, Rhetorik, Esthetik nok saa fuldstændigen foredrages: Naturanlæg.

get og almindelig Dannelse vil alſid udrette det Meeste; Jagttagelses Evnen, Opfindelseskraften, Vanen til at tanke og raiſonnere over Gjenſtandene, og den naturlige Smag eller Følelse af det Passende og Rigtige, bør, hvor en Lærling ſelv kunne levere Noget ſom forthjener at læses, nødvendig være udbviklet og næret ved megen forudgaaende Dannelse og Lecture. Paa denne Fordring kan jeg dertil ikke undlade at henlede Forældres og Opdrageres fortrinlige Opmærksomhed. Hvad Methode derved maae følges, tillader Rummet mig ikke dennegang at berøre. Her maa endnu blot ansøres, at de ſkriftlige danske Arbeider, der i øverste Klasse hidtil ere foretagne, allene have bestaaet af Fortællinger, Breve, Udtog, Commentationer, ogsaa (for desbedre at vannes til at iagttagte Modersmaalets Idiotismmer og bogte sig for fremmede Sprogs Udryk og Vendinger) Oversættelser, samt endelig — hvad der er det vigtigste, ſæd i anden Stil dog Kun er en Modification af dem — Afsandlinger over allehaande moralſke og praktiske Materier, ſom nogenlunde ligge indenfor Ungdommens Synskreds.

I 2 den danske Klasse søger Læren at arbeide i Hænderne paa ſin Efter-

følger i den 3die Klasse. Til den Ende
 læres her først Modersmalets grammatikalste
 Formulære, efter den Veiledning som gives i
 min Encyklopædies første Afdeling. Foru-
 den dette er i Aar ogsaa her foredraget Re-
 skrivnings-theorien, der netop i denne Klasse
 har sin rette Plads. Fremdeles er der læst
 samt grammatikalst — tildeels ogsaa rheto-
 risk og æsthetisk — udblikket saadanne pro-
 saiske og poëtiske Stykker af Rahbeks Exem-
 pelsamling, som for denne Klasses Fællevne
 kunde være passende. Ogsaa under siden
 har Læreren forsynet Disciplene med et eller
 andet smukt Stykke som ikke fandtes i Læ-
 sebogen. Enkelte Saadanne læres også
 udenad og fremsiges derpaa af Disciplene
 fra Kaschedret. Ved Analysen gjennemaaes
 altid først Stykkets Aaledning, Plan og
 hvad Characteristisk der om Samme videre
 kan være at mærke. Rahbeks Forsøg om
 den danske Stil benyttes jævnlig. En
 vis af Ugens 4 danske Timer anvendes
 usravigeligen altid til Stilsvelser i Moders-
 malet. Emnet til disse var gemeenlig
 Bestrivelser, historiske Sildringer og Cha-
 rakteristikker, Anekdoter, Fortællinger, Fab-
 ler, Dialoger, Breve, Fortolkning af My-

ther, samt endelig smaa Afhandlinger af et lettere Slags.

I iste danske Klasse arbeider Læseren især paa at skaffe Ungdommen god grammatiske Indsigts, som erhverves deels ved at studere det Wigtingste eller Væsenstlige af Formlæren (hvilket Læreren af min ovenansorte Encyklopædie udpeger), og deels ved at læse den Mallingiske Samling store og gode Håndlinger, og efter enhver Fortællings Tilendebringelse deraf analysere en Deel. For at befordre Agtsomhed og Forstandens Brug maa en eller anden Lærling efter Oplæsningen udenad angive Indholden af den læste Fortælling; og for tidligent at øve Unglingen i et godt mundtligt Foredrag, tilholdes han ofte at lære Etet eller Andet af disse sande Mestersykker i den fortællende Stil udenad, for i næste Time mundtlig at foredrage Det. Imellemstunder dicteres, forklares og læres ogsaa et lidet poëtiskt Stykke. Retskrivningen læres her mest praktisk; dog er der efter min Retskrivningslære givet Disciplene nogle Regler, som i den Henseende kunde tjene til Grundlæg, saavel hvad Bogstavering, som hvad Interspunction angaaer. Ligesom i 2den Klasse, anvendes ogsaa her regelmæssigen een af

Ugens Timer til skriftlige Småarbeider,
hvortil gemeenlig vælges grammatiske og
logiske Combinationer, smaa Fortællinger,
Beskrivelser, Fabler, skriftlige Gientagelser
af den foredragne Historie, Breve, o. d.

B. I det latinste Sprog havde
jeg i verste Klasse tilforn hos mig læst og
commensteret Cicero de officiis, Svetonii Cæsa-
res, de første Bøger af Julius Cæsar de bel-
lo gallico samt Horatii Oders 2den Bog.
I sidstafvigte Skoleaar er derforst fojet af
Historiker: Slutningen af Cæsar, samt Taciti
Germania; af filosofiske Skrifter: Ciceronis
Qvæstiones tusculanæ lib. 1 & 2; af Digttere:
Horatii Oders 1ste og 3die Bog (uden no-
gen Udeladelse); samt endelig privatim for-
dens Skyld som skulde bl. mitteres, Ciceronis
orationes pro Archia poëta & pro Annio Milone.
Cæsar læsdes temmelig cursorisk; en mere i
det Enkelte gaaende Fortolkning udkrævede
Taciti forte Sprog og ikke faa Vanskelighes-
der. Ved Ciceros Tusc. føgte vi stedse at
holde fast ved Forsatterens Plan og Tanke-
kjæde og beholde om Indholdet det klare
Begreb uden hvilket en rigfig Oversættelse
endog er en Umulighed. Horaz endelig er
heelt igjennem fortolket i det latinste Sprog,
sor deri at skaffe Lærlingen nogen Talesvelse,

samt gjøre denne Digters Fortolkning dobbelt saa lærerig, som Den ellers kunde være. Disciplene have hertil forberedet sig især efter Dörings Udgave. Foruden disse Autores er, saa ofte Leilighed gaves, læst Stykker af latiniske Forfattere (f. Ex. Heyne, Wolf, Harles o. a.), som paa Stedet opgaves til Prøve, paa, hvorvidt Disciplene strax kunde forstaae og oversætte een dem ubekjendt Autor. De skriftlige Øvelser have ikkun for Halvdelen bestaaet i Oversættelser fra Dansken (en enkelt Gang ogsaa fra Græsken); thi da det er vigtigt, at Unglingen øves i at kunne tanke i Sproget, saa har jeg søgt at bevirke Dette ved hveranden Gang at foredrage et Stykke som oftest af historisk Indhold paa Latin, derpaa blot med saa Ord til Hjælp for Huskommelsen dicteres Momenterne af Samme, hvorefter saa til næste Gang Stykket leveredes af Disciplene udarbeidet paa Latin. Til Oversættelse fra Danske til Latin opgaves mestendeels Stykker, sem bare hentede fra Cicero, Quintilian, Plinius og andre Klassiske, hvis Original, som efter Specialcorrekturen af Arbeiderne op læssdes, kunde tjene til et for Smagen fortinlig dannende Monster.

Ganden Latiniske Klasse fort-
sattes og tilendebragdes Curtius de rebus ge-
nis Alexandri M. hvorfaf i forrige Aar var
øest de tre Bøger. Dernæst læsdes og
Virgilii Bucolica samt Eneidens 1ste Bog.
Foruden den grammatiske Nøagtighed,
som der i denne Klasse stedse sees paa, ere
Disciplene ogsaa ansorte til saavidt muligt
at betjene sig af den Heyniske Latiniske Com-
mentar, som findes i Badens Udgave, hvil-
et end mere maa give Øvelse i Sproget.
Beg Ellogernes Læsning saaes og især paa,
at Disciplene fattede hvert enkelt Digs
Tendenz og Tankegang, og efter den gram-
matiske Interpretation sogde at oversette
Stykket saa smagstaldt som Originalens dig-
teriske Sprog udfordrede. Af mythologiske
og historiske Oplysninger bibragdes hvad
der til at forstaae Texten var fornødent.
Samtigen Klassens Disciple ere ogsaa tven-
de Gange om Ugen øvede i den Latiniske
Stil, sjældent efter deres forskjellige Fremgang
i tvende Partier, det Ene hos Hr. Adj.
Lund, det Andet hos Hr. Adj. Behz.

Første Latiniske Klasse havde ind
til forrige Examen læst Brøders Læsebog
og af hans *Lectiones latinæ de æsopiske Fabeler.*

I dette Skoleaar er af samme Bog læst til
det poëtiske Afsnit pag. 129, hvilket Lære-
ren ikke ansaae fuldkommen passende for
Klassens Læringe, og dersor gif over til
Eutropii breviarum historiæ romanæ, som og
indtil denne Examens er aldeles tilende bragt.
Grammatikalsk Kundskab og en derpaa grun-
det Sikkerhed i at oversætte og forstaae de
Latin der læses, er i denne Klasse naturlig-
gen Underviisningens Hovedsiemeed. — De-
indsees let, at de Begyndere, som i de ti
sindste Halvaar ere indkomne, ikke endnu fun-
de synderlig deeltage i denne Underviisning.
Med Disse er dersor fulgt en Methode at læ-
re Sprogets Fundamentalier paa, hvil's be-
tydelige Fordele nærmere lægges for Dagen
i Fortalen til min latinste Elementarbog
hvis 1ste Cursus, der arkiis, som den ud-
kom, er af Begyndere i vor Skole benyttet
nu har forladt Pressen. Til bemeldte For-
tale vil jeg altsaa, for her at spare Rum
henvise Enhver, som skjøtter om at vide
hvad jeg ihenseendetil Elementarunderviisnin-
gens Forbedring i det latinste Sprog ansee
for ønskeligt, vigtigt, nødvendigt. Den de-
forslagne og anvendte Methodes Hoved-
egenståab er, at Den hurtigere og sikrere
end enhver anden, leder til grammatiske-

Brundkundstab i Sproget, og tillige ved de
algte Materiers Indhold bliver Ungdom-
en interessant.

I det Græske Sprog har
verste Klasse i dette Skoleaar læst og
oversøkt Homers Odyssæe, 2den, 3die og
de Bog, Xenofons Sokratiske Merkvær-
gheder i sie og 2den Bog, samt de Fleste
af Theofrasts Charakteerstildringer. Fortolk-
ingen er bestandig filologisk-eregetisk; ved
Homær gaves, ligesom i Latinen ved Horaz,
vnligens Lejlighed til at danne Smagen ved
esthetiske Bemærkninger; ligesom og især
heofraast, som læsdes efter Schneiders Ud-
øve, gav fortrinlig Anledning til at indlede
Unge saavel i den høiere som i den lavere
kritik, hvilket Sidste imidlertid heller ikke
ed den Xenofontiske Læsning er forsømt. —

i nederste græske Klasse gif min Om-
u meest ud paa, ved grammatiske Interpretation af
beste Disciplene i Fundamentals-
indskaberne, skjøndt jeg dog tillige ogsaa
dæsterliden, sogte at vænne dem til at læse
res Autor med Smag. Da Klassen i
ette Aar ingen aldeles Begyndende har
avt, saa kunde det forrige Aars Cursus-
den Afbrud ligefrem fortsættes; dersor er

altsaa læst i Jakobs Elementarbog det mythologiske Afsnit, (som tillige blev benyttet til at meddele de Unge nyttige Forkundskaber i Mythologien og rigtige Begreber om Sammes Natur og Indhold), tilligeni de Dels af det historisk-geografiske Afsnit som ifior vare blevne usuldendte, og endelig den 1ste Bog af Homiers Odyssee, hvis Indhold tidlig kan interessere den Unge, hvis Sprog ved en rigtig Fremgangsmaade bliver ham saare let, og hvis grammatiske Fortolkning meer end nogen anden Veilednin kan befæste ham i det græske Sprogs Etimologie og altsaa legge den herligste Basis for hans videre Fremstuderer.

I Hebraisken er læst og paa Latin sortfolket af Genesis Josefs Historie, ell. den 37te og 39te — 50de Capitel, samt den Udvælg af Psalmerne som forekommer i Peters hebræisches Lesebuch. Sikkert og grundig Formfundskab, fornødent Bekjendtskab med Sprogets Syntax, og Evne til at oversætte det, der er læst, paa en ligesaa smuk som rigtig Latin, ere de Niemeder, man ved denne Undervisning stedse har arbeidet til.

I det franske Sprog er af de øverste Klasse læst udvalgte Stykker af Volters og Moltkes Handbuch der fra-

öfischen Sprache; samt eengang ugenliggen
ore-taget Øvelser i at skrive Sproget. — Den
ederste franske Klasse (som svarer til 2den
af niske Klasse) havde til forrige Examen læst
Hedikes Begynderlæsebog og angiver derimod
u et Pensum af samme Forsatters franske
Chrestiomatie. Ogsaa anstilles Øvelser i
Orthografs og Stil. — Med det franske
Sprogs Elementer er og i det sidste Halv-
aar gjort Begyndelse i Skolens første Klasse,
aa det at de, som kunde vorde opflostede
anden Klasse, ei heri skulde være ganste
aae og altsaa altsormeget sinke Klassens ældre
Disciple.

I det tydsske Sprog er der med
Skolens øverste Klasse, efter Tilendebringels-
en af den Samling, som fører Titel af "Beis-
piele von allen Arten des deutschen Styles,"
æst udvalgte Stykker, af Prosa i Behrmanns
tydsske Læsebog, af Poësie i Rambachs Odeum,
oruden et par Skuespil af Engel, samt an-
stillet Oversættelsesøvelser fra Dansk i
Tydssken, saavel mundtlig som skriftlig. —
Da Skolens 2den Klasse, der efter Planen
egenlig endnu ikke skulde læse Tydss., kaa-
de hitrede megen Lyst til at begynde derpaa, og
fillige havde 3 Ugetimer tilovers, saa har
Herr. Adjunkt Bech det sidste Aar igjennem

anbendt Disse til at indledé disse Discipl
saavidt i det tydste Sprogs Kundskab, a
De ved at indtræde i øverste Klasse kund
nu strax uden alt for megen Vanskæligh
deeltage i den tydste Sprogundervisning
som der gives. Paa denne Maade hav
vi nu ogsaa faaet to tydste Klasser, og e
da i den Nederste af dem deels lært d
vigtigste Grammatikaler deels opnaaet nogle
Færdighed i Sproget ved at læse en betydeli
Deel af Wolfs tydste Lærebog.

Hvad Religionslæreren angaaer
da har øverste Klasse i dette Åar være
bestæstiget a) med Bibelhistorien efter Bloch
Veiledening i Samme; b) med Indledningen
til de bibelske Skrifter samt Religions- og Re
formationshistorien efter Niemeyers Haand
bog; c) med Fortsættelsen af Moralen este
Herr Adjunkt D. Lunds dicterede Theses
i særdeleshed Pligterne i særegne Forhold; o
endelig d) med Gjentagelsen af Aldskilligt
Religionslærrens dogmatiske Deel, ligeledes
eftersom Niemeyerske Lærebog. — 2de
Klasse, som i Religionslæreren allerede fra
Examen havde af Campes Ledetraad tilen
debragt de 5 første Kapitler, har i dette
Åar a) fuldfort det Øvrige af Samme;
b) tilendebragt Moralen efter de ovennævnte

theses, hvori man ved sidste Examen var
naaet til Pligterne i føregne Forhold; og c)
uldført Bibelhistorien, i hvilken der med
dette Skoleaar begyndtes paa den nyere
Religiønsforsatning. — 1ste Klasse, som
il sidste Skoleexamen havde af gjøre Rede
or de 3 første Kapitler af Campes Ledetraad
og i Bibelhistorien den nyere Religiønsfor-
satning, har i dette Aar tilende bragt Reli-
giønslæren efter Campes Veilednings, skjønt
naturligvis med mindre Fuldstændighed end
2^{den} Klasse, og gjentaget hele Bibelhi-
storien.

I Historien er for øverste Klasse
foredraget a) hele Grækenlands og de af
Alexanders Monarchie opstandne mindre Sta-
ters Historie; b) Fædrenelandets Historie fra
Frederik den 3de indtil vore nyeste Tider;
c) Sverrigs, Ruslands, Polens og Preuss-
lens Historie. Tillige er jævnligere opgivet
historiske Emner til skriftlig Bearbeidelse, af
den gamle Historie paa Latin, af den nyere
paa Dansk. Det forsincbnte Slags Af-
handlinger blevne hvergang, hvad Emnet an-
gaaer, corrigerede af den historiske, hvad
Sproget, af den filologiske Lærer i Klassen.—
Med 2^{den} Klasse er læst a) Persiens og
Grækenlands Historier; b) Fædrenelandets

fra Christian den 4de indtil vores Dage, samme Sværigs og Ruslands ligeledes. Skriftlige Udarbeidelser i denne Klasse være altid danske og lode sig, da Læreren er den Samme, bekvemt forbinde med Stiilevællerne i Modersmaalet. — Med iste Klasse endelig er gjennemgaaet af den gamle Historie Graenlands og Romis efter Galloitits og Kosods Lærebøger; dernæst den nyere Historie fra Romis Ødelæggelse indtil Henrik den 4des Dage i Frankerig, allene efter Kosod, og endelig Fædrenelandets lige til de allerseinsti Tider. Om skriftlige Smaarbeider gjælder her det Samme, som nys anmærkedes ved 2den Klasse. At der altid saavidt muligt læses omrent det Samme i alle Klassen (men, som Enhver let begriber, med forskellig Grad af Udsørighed efter hver Klasse's Lær og Fattelivne) skeer af den vigtige Grund, at Disciplene da ved Omslytningen i en højere Klasse ikke skulle rives ud af den historiske Kjæde, men uden videre Omskændigheder i et Sammenheng kunne fortsætte hvad De hidtil havde læst.

I Geografiens har øverste Klasse læst a) fra Engelland af og saa Europa ud efter Kosods Lærebog. b) Asien efter Sommerfeldt. — 2den Klasse: Rhin-

forbundets Stater, det Østerrigske Monarchie, det Preusiske, Engeland og omrent Halvdelen af Frankrig efter Roskilde; desuden før denne Lærebog udkom, Rusland og Holland. — 1ste Klasse: hele Geografien efter Munthe, hvorfra noget er Repetition fra forrige Aar, Andet nyt læst i dette.

I Arithmetikken har øverste Klasse i dette Skoleaar, begyndt (efter den Lindrupiske Lærebog) paa Afsnittet om de quadratiske Ligninger, hvortil især skredes nogle Eqvationer, hvori Fundamentalligninger ligger mere skjult eller er mere forvasket indkledt. Dernæst skredes til den ubeslæmte Analytik, men da denne indeholder saa meget Interessant og udfordrer saa mange og saa andenside nytige Kunstredeb, som Disciplene ellers vilde blive ubekjendte med, saa udvidedes dette Afsnit med saa Meget, som kunde synes hensigtspassende og nødvendigt for Disciplene til, uden videre Anvisning at kunne op løse lignende Opgaver. Hvad Færdighed i praktisk Regning Adskilige af Disciplene manglede, var herpaa Sted og Lejlighed til at indhente, saasom enhver praktisk Regel nu let kunde hentes fra og bygges paa den nys forklarede Theorie. Herpaa gif Læreren over til Kjædereg-

len og den Resiske Regel. Efter Dennes tilendebringelse sysselsattes Klassen en Tid lang med Gjentagelse af Læren om $\sqrt{2}$ proportioner, hvorved deels afhandledes de almindelige Regler om enkelte $\sqrt{2}$ -proportioners Oplossning, som med Forsæt førstegang forbirges; deels opgaves til Øvelse endel $\sqrt{2}$ -proportioner af allehaande Arier, som Disciplene deels under Lærerens Veiledning deels ved egne Kræfter havde at op løse. — Med 2den Klasse er i dette Skoleaar allerserst gjennemgaaet Læren om Forhold og Proportioner, hvorpaa opgaves en Mængde Stykker af Reguladetri i hele Tal og i Brøk, for hvis Oplossninger Grundene hentedes af den nysnævnte Lære. Efterat Disciplene saaledes ved megen Øvelse varé besæstede i Theoriens Unbendelse og gjorte opmærksomme på de Kunstregh, hvorved denne Regning lettes, foretoges Kjædereglen og den Resiske Regel, som de, der havde deres Grund i Læren om Proportioner; ogsaa heri ssgde man ved en del Exempler og praktisk Øvelse at slappe Disciplene Fasthed og Færdighed. Siden repeteredes i Lærebogen Afsnittene om modsatte Etarter om Decimalbrøk, (efter Grönsons Theorie), og endelig sluttedes dette Europa med Læren om Potenzer og Robuddrag.

ning, saa at følgelig denne Klasse nu har til ende bragt den første Deel af Arithmetiken i den Linderupske Lærebog. — I første Klasse indskrænker den arithmetiske Undervisning sig allene til praktisk Regning, saa at hver Discipel regner de Opgaver, der efter hans Fremgang ere passende for ham. To af de bestemte Ugefimer anvendes til Hovedregning. Strange Beviser kunne her vel endnu ikke fores; men alligevel lader Læreren sig det være magtpaalliggende, altid at gisre Grundene for disse praktiske Regler saa indlysende som muligt er, og derved at forberede til den følgende strængere arithmetiske Undervisning.

Geometrie, som allene doceres i Skolens øverste Klasse, var i forrige Skoleaar fortsat til det 7de Kapitel af Lindrup's Lærebog. Hermed begyndes altsaa ved dette Skoleaars Aabning, i hvilket er fuldstort den hele plane Geometrie, samit af Stereometrien noget Mere, end de 2 første Kapitler. Hvor det sandtes passende, blev fremsat Opgaver, til hvis Oplossning de beviiste Sætninger kunde anvendes. Repetitionen skeer skriftlig af Disciplene saaledes, at Constructionen, Beviset og Grundene for Samme sættes jevnført i trenede Rubriker ved hinanden. Dog ved den større Øvelse og Sikkerhed, Disciplene nu have erhvervet sig,

udelades for Kerthedens Skyld Grundene til Beviserne, saaofte det kan forudsættes, at de let kunne erindres. Førend der begyndtes paa Stereometrien, var det Læreren vigtigt, ved endel Tegninger at vønne Disciplenes Øie til rigtig at betragte de stereometriske Figurer, som perspektiviske Tegninger, da Manglen af denne Færdighed ellers lægger betydelige Hindringer i Veien for den videre Fremgang og Indsigternes Tydelighed.

I Skolens nederste Klasse ere de til Naturvidenskabernes henlagte Timer anvendte til at gjøre Ungdommen bekjendt med det Videværdigste og for Dem Forstaaeligste om Lustens, Lysets og Vandets Egenskaber, sognelig med endel af de Natursænomer, Instrumenter, og Indretninger, som grunde sig herpaa. Al mathematiske Beregning, som endnu ikke kunde forstaaes af denne Klasse, søgte Læreren at erstatte ved nviagfige Tegninger.

De Kalligrafiske Øvelser ere i de hertil anordnede Timer med sedvanlig Flid drevet i Skolens tvende nederste Klasser. Og den musikalske Undervisning fortsattes ligeledes som hidindtil

Hvad Fremgang der udfordres for
at kunne inddræde i enhver af
Skolens Klasser?

Allerede af det der saavel her som i forrige Aars Program er sagt om Undervisningen ville hyndige Forældre eller de Privatørere, til hvem deres Børn ere besroede, nok kunne slutte, hvad der før at komme i enhver af Skolens Klasser omintrent udfordres. For imidlertid at forebygge al Uvisshed i denne Henseende og saavidt muligt befrie Skolen for at modtage saadanne Disciple, hvis Pladsesring, formedelst den høistulige Fremgang De have gjort, falder heel vanskelig, har jeg anseet det for nyttigt, her endnu at give Vedkommende en fort Udsigt over hvad en Ungling før at kunne inddræde i een eller anden af Skolens Klasser nødvendigen bør vide.

Hvad Dannelse og hvilke Kundskaber et Barn, som skal inddræde i Skolens Begyndeklasse i det allermindste bør besidde, er allerede bekjendtgjort i Indbydeskriftet til forrige Aars Examen pag. 25. Jo større Færdighed og Sikkerhed han besidder i at læse og forståe danske populære eller for Barndommen passende Skrifter (f. Ex., Naturbeskrivelse, Moral, Historie o. d.);

i et godt mundfligt Foredrag af det, Han veed; i at skrive Modersmalet efter Tilsigelse, eller deri opsette sine egne Ideer (saasom en lidet Fortælling, et Brev o. a. m.); i Skriveskrivning og i praktisk Regning, hvor af idestmindste bør vides de 4 Specier; samt endelig jo mere man ved en dannende Omgang og nyttig (d. e. tillige lær-rig og underholdende) Børnelectüre, maastee endog ved særegne Forstundssøvelser, har søgt at udvikle hans Forstandskræfter og danne hans Sprog. (hvilket Forældre ingensinde for tidlig kunne iagttaage), samt jo mere man ved en fornuftig Behandling har søgt at befordre og vedligeholde Barnets naturlige Lyst til Kundskabers hvervelse: desto bedre vil han være stillet til at modtage og føre sig til Nutte den Undervisning, der i Skolens første Klasse vil vorde meddeelt Ham. Det er naturligt, at hvad flere Kundskaber et Barn dessvorden besidder, f. Ex. i Naturhistorien, i det latinske Sprogs Elementer, i Geografsie og Historie, i sit Modersmaal, i Regning o. s. v. altsid maal blive Ham til meget Gavn, betydes ligent lette og befordre Hans Fremgang, samt endog forfekte den Tid, han ellers behøvede at tilbringe i første Klasse. Kun vogte man sig, at man ey, for at opnaae den sidstnævnte

Gordeel og vinde Forspring, iler for hufg
hen til første Klasses egentlige Læregjenstande
og derover forsemmer tilgavns at opfylde de
Forderinger, som jeg uylig har angivet at være
de vigtigste, og som uunbgaaelig bør foruds-
sattes, hvis den egentlige Undervisning, der i
Skolen vorde meddeelt, skal kunne slaae faste
Rødder og blomstre. Et blot mechaniskt Uden-
viden af disse Pensa nyttet saagodtsom intet.

Før at kunne indtræde i Skolens 2den
Klasse er det nødvendigt at en Yngling
maa først kunne godt opfylde alle de For-
dringer der gjøres til dem der skulle indsæt-
tes i 1ste Klasse; dernest hvad Moders-
maalet angaaer, have gjennemgaet det
grammatiske Formilære i et Udtog (hvad
enten man der til bruger Badens, Boghs,
Nissens, eller udtogsviis den her i Skolen
brugelige af mig udgivne Haandbog i den
danske Grammatik) og der ved have forhver-
vet sig tydelig og fast Kundstab om alle
Taledelene, deres Bestaffenhed, Drug og
Dannelse, samt forstaae at anvende det Ear-
ste saavel i den mundtlige Analyse af et op-
givet Stykke som i egne skriftlige Arbeider.
Med omhyggelig Læsning af sådanne Klass-
iske Skrifter, som Mallings Samling af store
og gode Handlinger, samt egne praktiske Øvel-

ser, maa Han have dannet sit mundtlige og skriftlige Foredrag, nogenlunde godt kunne ope satte en Fortælling eller Fabel o. d. hvil man iforveien mundtlig har fortalt ham, et Brev, hvis Indhold, eller en Beskrivelse, hvis Hjenstand er opgivet ham, og hvad andre Stilsuelser, der for Unglinge af den Alder maatte findes passende, samt derudi fornemmeligen kunne undgaae for hyppige og grove Misforståelser mod Retskrivning, Sproglære, Tanke rigtighed og Sammenhæng. — Af Latin bør være læst en god Begynderlærebog (saasom enten Gedikes eller Brøders *lectiones latinæ*), samt en let Autor (f. Ex. Eutropius). For fremtiden vilde jeg istedetfor begge disse sidste anbefale 1ste og 2det Cursus af den latinske Elementarbog jeg ovenfor pag 18 har omtalt, og som inden fortid ganske vil have forladt Pressen. I Samme er Gangen for det første Undervisning saa nsiagtigen tegnet, at jeg her ei behover nærmere at anbefale Samme. De som ville lade deres Elever læse denne fra først til sidst, og derudi faae fuldkommen og fast Kunstdæk (d. e. stedse af den grammatiske Analyse lede sig til Textens Fortolkning) kunne være sikre paa at der hos den Ung er i det latinske Sprog lagt en Basis, som ganske stemmer med den, der her i Skolen

ørste Klasse lægges, og hvorpaa altsaa 2den Klasse i uafbrudt Kjæde bygger fort. — I det franske Sprog kan vel egentlig ikke efter Anordningerne kræves nogen Forkundskaber for at omme i 2den Klasse, men da Læreren her i Skolen dog gjerne i det sidste Halvaarstid anser nogle Timer dm Ugen paa at forberede dem, der kunne ventes opflyttede fra 1ste i 2den Klasse, til at kunne, naar de komme der, den alt for store Hindringer deeltage i Klasseens franske Underviisning, saa vil det naturligvis og for den indkommende Privatist være jaenligt, om han omintrent funde have erholdt animie Forberedelse. — I Religionslæreren ommer det især an paa, at ved hensigtspassende Underviisning saavel den religiose Følelse er behørigen vakt og ledet, som Forstandssuerne udviklede paa Dommekraften sat i Virksomhed. Hellere end et tankeløst Memoreren af en serstacede Dogmata, kunde man ønske let ingen positiv Religionsfundskab, den Skolen nem kan esterhente, hvis der blot ved behørige Forstandssuelser og anden dannende Underviisning er bragt noget Lys og nogen Vane til Tænksamhed ind i Unglingens Sjæl. Om Læreren vil lægge nogen vis Bog til Grund for en Underviisning i Religionen, og ifaasald

Hvilken, hører aldeles paa ham selv; for Dies blikket veed jeg ingen bedre at nævne ham, end Campes Ledetraad, endstikt jeg dog forudsætter, at en fornuftig Lærer hellere ved dens Anwendung træffer behørige Modificationer og blot omstændlig følger dens populære Filosoferen, end binder sine Lærlinge til dens bogstavelige Udenadslæsning. Af den bibelske Historie var uskeligt, at den, som vil kunne gaae ind i den Klasse, havde isorveien gjennemgaaet en heelt Cursus, hvad enten det nu var i Biskop Blochs (som her i Skolen bruges) eller i en anden god og brugbar Samling. Især kan jeg den henseende ikke nægte mig at gjøre den tidlige Ungdoms Lærere opmærksom paa en bibelsk Historie, som vi om en fose Tid vil kunne vente fra Hr. Biskop Boisens Haand. Efter de Prøver jeg af dette Verk har havt den Glæde at læse, maa jeg ansee Det for at ville blive Et af de fortinligste Midler til at henribe de Unge's Hjerter, indgyde dem Agtelse og Interesse for Bibelen, samtid forbinde Sædelærer med Bibelhistorien paa en Maade, der maale blive ligesaa lærerig som interessant. — Hvad der af Geografi'en ber vides for at komme inden Klasse, indeholdes i Munthes eller det nys udkomne Udtog af Rosfods Geografi. Naturligvis maae gode Landkort

stedse være benyttede. — Historien fordres heller Intet udenfor det, der indeholdes i "Historiens vigtigste Begivenheder, fragmentarisk fremstillede for Begyndere af H. A. Kosodæ; Kun at alle Facta omhyggeligen ere bundne til en chronologisk Orden. — Den praktiske Regning ønsker man en betydelig Grad af Sikkerhed og Færdighed; samt et saa lyst Begreb, som muligt, om Grunden til Enhver af de Operationer, man foretager sig. Saaledes maa idet mindste være gjenemgaaet de fire Species samt Regula detri haade i hele og i brudne Tal. Uden en saadan Kunstudstil ingen Discipel være tilstrækkeligen og godt forberedt til at kunne medtage den theoretiske Undervisning i Arithmetiken, der i 2den Klasse begyndes. — Endelig bør Skjonskrivning for alting ikke være forsømt, da det ikke er sagt, at de tre Timer af Ugen, der på denne Øvelse i 2den Klasse anvendes, vil kunne tilstrækkeligen afhjælpe enhver slægt Vane, Ynglings Haand i den foregaaende Tid har saaet Fasthed i. — Saa Meget omrent fordres der af en Yngling, der enten fra 1ste Klasse eller fra privat Veileding skal kunne indtræde i 2den Klasse. Men da et fuldstændigt Cursus her i det mindste varer et par Åar, saa folger

det af sig selv, at den, der vil indtræde midt i et saabant Cursus f. Ex. ved Begyndelsen af Undervisninget, i 2det Åar, og strax kunne holde Skridt med Klæssens ældste Disciple og paa eengang tilligemed dem nære Klæssens Maal, har allerede have gjennemgaaet Halsparten eller dog en forholdsmaessig Deel af de Gjenværende, hvis Kundstab forlanges af den, der fra denne Klasse vil kunne gaae over til 3die. Hvilke disse ere skal nu strax vorde anført.

Før endelig at kunne vorde indlemmet i Skolens 3 die Klæsse, udfordres, foruden det, der nylig til 2den Klasse udstrævedes, endnu følgende: 1) Modersmalet en fuldstændig og detaillert Kundstab i Formlaæren, saaledes omfrent, som Samme i min Encyklopædies 1 sie Deel er udbviklet. Ligeledes maa og Retskrivnings-theorien være Lærlingen bekjendt, helst efter min Håandbog deri. Endvidere maa Smagen være uddannet ved megen Læsning og Analyse af udvalgte, for den Alder passende Stykker af f. Ex. Rahbeks Exempelsamling eller Sanders Odeum, eller hvor man ellers kan finde noget Monsterværdigt. Ogsaa Bekjendtskabet med de Stilens Regler, som findes i Rahbeks Forsøg om den danske Stil, kan være nyttig. Endelig maa der og ved megen praktisk Øvelse være opnaaet saa megen Sty

te, som muligt, i de Eftiilarfer, som ovenfor pag
13 ere anførte. — I det latinske Sprog
maa Kundskaben være udvidet og besøst ved
Læsning og nsiagtig grammatiske Interpretation
af adskillige prosaiske og poetiske Klassikler.
Selbst vilde jeg anbefale Historikerne Curtius,
Jul. Cæsar, Velleius Paterculus, Cornelius Ne-
pos, Justinus, eller det hen i Tiden udkommens-
de 3die Cursus af min latinske Elementarbog;
af filosofiske Skrifter Cicero de amicitia, de se-
nectute, eller Stouws Chrestomathia Ciceronia-
na; af Poeter Phædrus, Terentius (s. Ex.
Phormio og Andria), Virgilii Bucolica, Ovi-
dis Metamorphoses eller epistolæ ex Ponto
o. d. Naturligvis behoves ikke alt Dette;
men hvo der godt b. e. med Smag og Grun-
dighed har læst et Par af de omtalte Historiker,
Eet af de anførte Ciceroniske Skrifter, samt et
Par af de nyhænnte Digttere, (en lettere og
en vanskeligere), vil uidentvist nok befindes
moden for den Undervisning, hvormed 3die
Klasse i Latinen begynder; thi det kommer
ikke saa meget an paa, hver mange Auto-
res der ere læste, som hvor god Kundskas-
ben i Sproget er. Vilde Vedkommende end-
ydermere et Aars Tid førend De satte Des-
res Sonner herhid, conservere med mig dess-
angaaende, da kunde forebygges, at De ikke

just traf at læse det Samme, som efter des res Ankomst i Skolen vil vorde læst i den Klasse, som De kom ind i, og altsaa for dem kun blev en lidet nyttende Gjentagelse. Endelig maa Ynglingen og være temmelig øvet i den latinske Stil, idetmindste kunne vogte sig for synderlige Ansidd mod Formlære og Syntax. — I Græsk maa Ynglingen være saa vel forberedet, at han uden Vanskelighed kan gaae over til saadanne Autores, som Xenofon og Homer; til den Ende altsaa have læst foruden; en god Begynderlæsebog eller Chrestomathie (hvortil jeg helst vilde anbefale Jacobses af mig udgivne Elementarbog, fordi Den gaaer frem efter den Metode, som bruges her i Skolen, og hvortil den sikkerte og bedste Veiledning gives i min nyeste udgivn emindre græske Grammatik) een eller to Bøger af Homer, enten man saa vil af Iliaden eller endnu hellere af Odyssseen, hvormed og her i anden Klasse gjøres Begyndelse. Dialekterne gjør man bedst i at behandle efter den Theorie, som i min større eller mindre græske Sprog lære er udviklet, og hvorefter Alt kun bliver at henvøre til een eeneste Dialekt, d. e. til det gammelioniske Sprog, hvis etymologiske Kundskab end ydermeere bliver en sikkert Basis so al tydelig Indsigt i det græske Sprogs Form

Lære. — I Frank burde foruden en Begynnerlæsebog (f. Ex. Gedikes) være læst og forstaaet det Næeste af Gedikes franske Christomathie og tillige erhvervet nogen Øvelse i at oversætte fra Danske i Frank. I Grammatikas Lierne fordres den muligste Grad af Fasthed, helst efter Hagerups eller Meidingers Vejledninger. Ogsaa i det Thyske Sprog er det vigtigt at Ynglingen, som skal indtræde i 3de Klasse, besidder saa megen Forkundskab, som ved Væsningen af f. Ex. O. Wolffs thyske Læsebog og frelig Bemærkelse af f. Ex. Tilesmans Grammatik kan erholdes. — I Religionslæren udfordres en mere udvidet og til Ynglingens modnere Dommekraft svarende Kundskab i de samme Gjenstande, som ovenfor fastsattes for at komme i 2den Klasse. Her bruges endnu for det første Campes Ledetraad, men ved Nyeindtrædende spørges ej om, hvad Lærebog der er brugt, naar fun Malet er naaet. — I Historien er det fornødent, at Ynglingen, foruden hvad der til 2den Klasse fordres, isærdeleshed endnu paa det Fuldstendigste har gjennemgaaet a) den gamle Historie, f. Ex. efter Gallettis Plan og Veileitung. b) Fædrelandets Historie efter Suhms større Udtog; hvorved tillige bør mærkes, at den historiske Kundskab, man i begge Dele fordrer, maa

være mere end et Resultat af Compendiet's blotte Udenadslæsning. Endelig var det meget onskeligt, om den ved Rosdøs ovenansørste Lærebog fragmentarisk erhvervede Kundskab i den nyere Historie nu var mere udvidet og i mere fuldstændig Sammenhæng bibragt de Unge.— I Geografi en vilde jeg efter tilslendebringelsen af det, der overfor til 2den Klasse fordrdes, anbefale Rosdøs nyestudgivne større Lærebog. Heraf maatte bestimmdst det Vigtigste være indpecaier. Eerlingen og hans Indbildningskraft fuldkommen høde fasset de ham beslendte Landes, Stæders, Gloders og Haves Beliggenghed for hinanden, samt Hukommelsen, saavidt muligt, gjemme det Mærkværdigeste, som det om Stæderne er sagt. — Hvad endelig Arithmetikken angaaer, da maatte der med den nye omtalte uundgaaelig nødvendige Førerdighed i praktisk Regning forbindes saa megen theoretisk Kundskab, som der omrent indeholdes i 1ste Deel af Lindrup's Mathematik. Fortundskaber i Geometrien fordrer ikke.

Her have nu da vedkommende Forældre og Lærere den omrentlige Maalestok for de Examina, man her med nysankommende Subjekter plejer at foretage. Hvo der ej troer at kunne med privat Undervisning bringe sine

Lærer til dette Maal, men dog ønsker engang at have dem her i Skolen, gør bedst i, ikke at aftræae for dem en højere Plads end den, hvor til de unge ved den private Undervisning funne bringes, og derimod saa meget tidligeere hidsætte dem. Men i hvad der end privatim lærer, er det af højeste Vigtighed, at Faget lærer massimessigt og tankeløst, heller ikke en Maengde Gjenstande fares løseligen igjenem, men at Aandskraæsterne vorde saa meget som muligt uddannede og af lys Indsigt og Smagsdannelse tilligemed grundig og sikker Kundskab stedse maa kunne sees at have været Djemeed for al den Undervisning, man har givet sin Lærer.

Hvad andre Fordringer der bestandigen gjores til den, som vil indtræde her i Skolen, sees af det her flerested omfalte Indbydelseskrift til forrigé Aars Examens, der paa Kjøbenhavns Boglader, saavel som og hos mig stedse er at bekomme.

Om nye Disciples Optagelse.

Til Underretning for de Forældre, der enken allerede have talst med mig om at saae deres Sonner optagne her i Skolen, eller mig uafvidende endnu maatte have det i Einde, bekjendtgjores herved, at det nye Skoleaar

begynder med Oktobermaaned. De Farældre, som til den Tid ønske deres Barn indlemmede i Skolen vilde behage at lade dem mode hos mig den 3de eller 4de Oktobe om Formiddagen for at deres Fremgang kunde prøves og dem da anvises den for dem i Skolen passende Plads. — Hvad der ved Indtrædelsen erlægges er i forrige Aars Program anført.

Personale.

Lærernes Personale og Forrefninger ere de samme, som i forrige Program nævnes. — Disciplenes Antal var ved Skoleriformens Begyndelse i November 1806 i alt 14, hvoraf siden 3 ere afgaaede til andre Bestemmelser og 1 er udtraadt af de Studerendes Klasse; ligesom og En af de sildigere Indkomne ifjor igjen forlod Skolen. Men isdrigt er Antallet bestandigen tiltaget og har, uden at regne de nu paany Anmeldte, i det sidste Halvaar været 42. Dog een haabefuld Ungling blant Disse savne vi siden sidstafvigte 21de May, da Øsden hortrykkede den brave lille Christian Carl Paludan, en Søn af Hr. Pastor Paludan i Phanefjord paa Moen. Allerede ved sin Indtrædelse i Skolen var denne

igling forsynet med saa sikre og gode
ndamentalkundskaber, og under hans hele
hold her var hans Flid saa ordentlig og
ns Fremgang saa betydelig, at hans Læs-
e med Grund lovede sig Meget af ham,
iket ogsaa allerede forrige Aars Examen
hyndte at bevise. Hans Anlæg bare for-
ffelige, hans Ejel barnlig uskyldig. Men
unge Treæ skulde ikken bare sine første
lomster; den modne Frugt forundtes det
e denne Verden at nyde. Forklarede
ngling! Sandheden reisde Dig dette lille
iple Minde. Beemodssuld hensatte jeg
i fredensfor det hæderlige Vidnesbyrd, hvor-
d jeg engang frydesuld haabede at kunne
i nogle Aar have ledsgaget Dig til Højs-
len. Fred, du uskyldige Lille! Fred
d Dit Støv!!

Skolens Disciple ere til denne Examen følgende:

Navnene: har hjemme i: blev fordum
undervist:

J. H. Bredsdorff	B. Skerninge	
	i Syen.	pribatim
P. C. Bloch	Myljebing	her i Skolen
D. Rosen	Myljebing	her i Skolen
P. D. Stybe	Nakskov	i Nakskov Skole
E. E. Langhorn	Nakskov	i Nakskov Skole
K. P. Hagenström	Myljebing	her i Skolen
E. E. Jauhen	Myljebing	her i Skolen
C. Goss	Holgershøab i Fal-	
	ster	pribatim

Under Klasse.	J. F. Leth	Nykiøbing	her i Skolen
	C. N. Stampe	Nebølle i Falster	i Christianis Inst
	N. B. Geestost	Bordingborg	i Bordingborg
	J. A. Linde	Nykiøbing	her i Skolen
	A. J. Grøth	Deggerløse i Falster	i Bordingborg
	H. C. Carstensen	Grensund p. Meen	privatim
	J. Friis	Gedsergaard i Fal-	
		ster	i Nyborg Skole
	J. O. Bøving	Bignæs i Lolland	privatim.
	C. N. A. Bloch	Glæsborg	i Odense Skole
Gorste Klasse.	C. J. Clausen	Nysted	privatim
	J. G. Jansen	Nykiøbing	her i Skolen
	J. Ejhoff	Nykiøbing	her i Skolen
	P. G. Wanning	Nykiøbing	her i Skolen
	L. C. Mører	Esbjerg	privatim
	B. F. D. Boisen	Vesterborg i Lolland	privatim
	F. H. Nielsen	Rødbæklykke i Lol-	
		land	privatim
	M. Marquardt	Nykiøbing	her i Skolen
Gorste Klasse.	J. B. Egholm	Deggerløse i Falster	privatim
	C. H. Lange	Nedkilde i Fyen	i Christianis Inst
	N. B. C. F. Vinther	Ulføe i Eiælland	privatim
	P. N. Benzen	Slubbebygning	privatim
	N. S. Steenstrup	Karlebye i Falster	privatim
	J. Friis	Gedsergaard i Fal-	
		ster	i Nyborg Skole
	C. G. Drewsen	Springferbi ved	
		Kjøbenhavn	i Schouboes Inst
	C. U. Jansen	Nykiøbing	her i Skolen
C. Gold	Hanenan i Fal-	i Nykøbing's Borg	
	ster	skole	
C. G. Knudsen	Gjeldby i Falster	privatim	
H. W. Berg	Gjoldemose i		
	Fyen	privatim	

E. Hoffmann	Nykøbing	i Nykøb. Borgerstole.
B. Hinkeldey	Nykøbing	i Nykøb. Borgerstole
Overbyé	Kringenborg ved Nykøb.	privatim
C. E. Møller	Mariøe	i Mariø. Borgerstole
J. Strange	Nykøbing	i Nykøb. Borgerstole

af Disse afgaaer i Aar til Universitetet med ud-
et hødersfuldt Bidnesbyrd og vores bedste Forhaab-
er den øverst nævnte Jakob Hornemann
dsdorff, en Son af Herr Proost M. E. Bredss-
i Vestfælsteringe i Syen.

Jaabel denne Candidat, som de øvrige nysanførte
ens Disciple skulle nu paa deres i sidste Skoleaare
Fremgang aflægge den sædvænlige offentlige
Oe, som tager sin Begyndelse Torsdagen den
1. September næstkomende og derpaa daglig
fortsættes fra 8-12 Formiddag og fra 3-6 Efter-
dag paa Skolens store Hørsal. Disciplenes
ældre og overhovedet Enhver, som
er at overbevise sig om de unge Men-
ters Fremgang her i Skolen, indbydes
med venligst og ærbsdigst til, saa-
det maatte behage dem, i den Tid at
de denne vor Skolexamen med Deres
værelse. En jævnlig og talrig Førfølging af
dere vil for Disciplene være en Opmuntring og
Cærerne et Bevis paa Publikums Deeltagelse.
En for af Enhver kan være i Stand til at væle
j, i hvilken Klasse og i hvilke Gjenstande han

høstest ønsker at anhøre den mundtlige Prøve (th den skriftlige ville Resultaterne blot blive fremstillet behageligt Efterhånd), saa bekjendtgjøres herved, hvilket som ifior, den Øden, hvori Examens-vil foregaar.

Anm. Til Bekvemhed for de Læsere, der ikke er bekjendte med Klasseinddelings-system, har jeg i alle Fag benævnet øverste Klasse, som den 3de, den mellemste latinistiske Navnet den 2de; og hvor der staar iste gjælder istedsy kun om den nederste latinistiske Klasse.

Dagen. Mundtlig Prøve. Skriftlig Prøve

21 Sept.	Formidd.	Latin	1 Klasse	Dansk	3 A
	Efterm.	Historie	1 —	Arithmetik	3
22 Sept.	Formidd.	Græsk	2 —	Dansk	1
	Efterm.	Tysk	2 —	Tysk	3
23 Sept.	Formidd.	Dansk	3 —	Dansk	2
		Geografsie	3 —		
	Efterm.	Arithmetik	3 —	Arithmetik	2
		Hebraiske	3 —		
25 Sept.	Formidd.	(Religion	1 —	Geometrie	3
		(Dansk	2 —	Latinistisk Stil	3
	Efterm.	(Fysik	1 —		
26 Sept.	Formidd.	Latin	2 —	Religion	3
	Efterm.	Historie	2 —	Latin (overs.	
				paa Dansk)	3
27 Sept.	Formidd.	Latin	3 —	Arithmetik	1
		Tysk	3 —		
	Efterm.	Geometrie	3 —	Fransk	2
28 Sept.	Formidd.	(Geografsie	1 —	Kalligrafie	2
		(Fransk	2 —		
	Efterm.	(Arithmetik	2 —	Kalligrafie	1
29 Sept.	Formidd.	Religion	3 —	Latinistisk Stil	2
		Græsk	3 —		
	Efterm.	Geografsie	2 —	Fransk	3

Dagen.	Mundtlig Prøve.	Skriftlig Prøve.
Sept. Formidd. Danske	2 —	Historie 3 —
Efterm. Religion	2 —	
Octob. Formidd. Fransæ	3 —	—
	Historie 3 —	—

Løverdagen den 7de Octobre Formiddag kl. 10
 afholdes den hele Gramens Udsald; hvorpaa
 følger Opstötningen og Klasseinddelingen for det næste
 Skolenar. Deeltagende Tilhørerenes Nærværelse vil
 ogsaa ved denne Høitidelighed være os sædtes vel-
 kommen.
